

Přehled obsahu

O autorovi	V
Předmluva	VII
Obsah	XI
Seznam použitých zkratek	XXI
Kapitola 1. Došlo ke vzniku újmy? Jaké odškodnění lze očekávat?	1
Kapitola 2. Kdo za újmu odpovídá?	44
Kapitola 3. Podmínky odpovědnosti státu (územního samosprávného celku)	71
Kapitola 4. Újma způsobená nezákonným rozhodnutím	90
Kapitola 5. Újma způsobená trestním stíháním, vykonanou vazbou nebo trestem	127
Kapitola 6. Nesprávný úřední postup	171
Kapitola 7. Nepřiměřená délka řízení a průtahy jako příčina vzniku újmy a její odškodnění	253
Kapitola 8. Újma způsobená legislativní činností a nezrušeným rozhodnutím soudu	319
Kapitola 9. Promlčení	326
Kapitola 10. Předběžné projednání nároku	349
Kapitola 11. Uplatnění nároku proti státu žalobou k soudu	355
Kapitola 12. Soudní poplatky	370
Kapitola 13. Náhrada nákladů odškodňovacího řízení	373
Seznam citované literatury	377
Věcný rejstřík	381

Obsah

O autorovi.....	V
Předmluva	VII
Přehled obsahu	IX
Seznam použitých zkratk	XXI

Kapitola 1. Došlo ke vzniku újmy? Jaké odškodnění lze očekávat? .. 1

1. Újma jako prvotní předpoklad pro rozhodnutí domáhat se odškodnění..... 1
2. Co je škoda a jak se odškodňuje? 1
  - a) Reálná škoda..... 1
  - b) Ušlý zisk..... 3
  - c) Prokázání vzniku škody a její výše 10
  - d) Okamžik vzniku škody 12
    - (1) Obecně 12
    - (2) Stát (územní samosprávný celek) jako poslední dlužník..... 15
    - (3) Stát (územní samosprávný celek) jako hlídač, který nechytil zloděje 20
  - e) Náhrada škody – naturální restituce a peněžitá náhrada 21
    - (1) Naturální restituce..... 21
    - (2) Peněžitá náhrada 22
    - (3) Cena zvláštní obliby..... 22
    - (4) Náhrada při poranění zvířete 23
  - f) Paušální výše ušlého zisku v důsledku výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranné výchovy, zabezpečovací detence nebo ochranného léčení 23
3. Co je nemajetková újma a jak se odškodňuje? 26
  - a) Pojem nemajetkové újmy 26
  - b) Použitelnost ustanovení o škodě na nemajetkovou újmu 27
  - c) Odškodnění nemajetkové újmy 27
    - (1) Konstatování porušení práva 28
    - (2) Omluva..... 29
    - (3) Odškodnění jinak 31
    - (4) Zadostučinění v penězích 31
4. Újma na zdraví a životě a související nároky 31
5. Náklady řízení jako škoda 33
  - a) O které náklady se jedná? 33
  - b) Náklady byly vynaloženy na odstranění nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu 35
  - c) Nemožnost uplatnění náhrady nákladů v původním řízení.... 35
  - d) Náklady byly vynaložené účelně..... 38
  - e) Výluka ve vztahu k nákladům zastoupení v rámci předběžného projednání nároku..... 40
  - f) Paušální výše náhrady vynaložených nákladů 40
6. Exkurz: Obrana proti škodlivému zásahu a deklarace jeho nezákonnosti *ex post* 41

Obsah

b) Nemožnost vydat kvalifikovanou výzvu k vyjádření	365
5. Další procesní otázky před podáním žaloby na stát (územní samosprávný celek).....	367
a) Podání žaloby proti státu nebo územnímu samosprávnému celku nezletilým.....	367
b) Zastoupení žalobce daňovým poradcem	368
Kapitola 12. Soudní poplatky.....	370
Kapitola 13. Náhrada nákladů odškodňovacího řízení	373
Seznam citované literatury	377
Věcný rejstřík	381

Kapitola 2. Kdo za újmu odpovídá?	44
1. Odpovědnost státu za újmu ve speciálních právních předpisech .	44
2. Zákon o odpovědnosti státu za újmu způsobenou výkonem veřejné moci	45
a) Kdy jde o výkon veřejné moci ze strany státu?	45
b) Kdy jde o výkon veřejné moci ze strany územního samosprávného celku?	55
c) Exces zakládající odpovědnost přímého škůdce	57
d) (Spolu)zavinění poškozeného	65
e) Kdy odpovídá stát a kdy územní samosprávný celek?	67
(1) Státní orgán	68
(2) Právnícké a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona	68
(3) Orgány územních samosprávných celků, pokud ke škodě došlo při výkonu státní správy, který na ně byl přenesen zákonem nebo na základě zákona.....	69
 Kapitola 3. Podmínky odpovědnosti státu (územního samosprávného celku)	71
1. Kdy jde o nezákonné rozhodnutí a kdy o nesprávný úřední postup	71
2. Příčinná souvislost	74
 Kapitola 4. Újma způsobená nezákonným rozhodnutím	90
1. Jaký je rozdíl mezi nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem?	90
2. Kdo je oprávněn žádat náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím	90
3. Koho lze považovat za účastníka řízení	93
a) Trestní řízení	93
b) Občanské soudní řízení	96
c) Správní řízení soudní	97
d) Správní řízení	98
4. Ten, s kým mělo být jednáno jako s účastníkem řízení, ale nebylo.....	98
5. Které nezákonné rozhodnutí zakládá odpovědnost státu za újmu.....	100
a) Pravomocné rozhodnutí	102
b) Předběžně vykonatelné rozhodnutí obecně	103
c) Předběžná opatření	103
d) Zrušení nebo změna rozhodnutí (nebo prohlášení jeho nicotnosti)	104
e) Kdy se lze bez změny nebo zrušení obejít	108
f) Nezákonnost rozhodnutí jako důvod jeho zrušení nebo změny	112
6. Musí být v pokračujícím řízení vydáno nové rozhodnutí?	115
a) Pokračování řízení, ve kterém bylo vydáno nezákonné rozhodnutí.....	115

b) Kdy žalovat?	118
c) Potíže s příčinnou souvislostí	119
7. Povinnost využít dostupné a účinné prostředky nápravy	120
8. Opatření obecné povahy a veřejnoprávní smlouvy	123

Kapitola 5. Újma způsobená trestním stíháním, vykonanou vazbou nebo trestem .....

vazbou nebo trestem	127
1. Právní základ újmy způsobené trestním stíháním	127
2. Nezákonnost trestního stíhání, nikoli všech úkonů v rámci něj učiněných	131
3. Trestní stíhání a příčinná souvislost	136
4. Odpovědnost státu za újmu způsobenou rozhodnutím o vazbě	138
5. Odpovědnost státu za újmu způsobenou výkonem trestu a ochranného opatření	139
6. Výluky z odpovědnosti státu v případě újmy způsobené trestním stíháním, vazbou či výkonem trestu a ochranného opatření	140
a) Zavinění si trestního stíhání	140
b) Zavinění si vazby	145
c) Absence trestní odpovědnosti	146
d) Udělení milosti nebo amnestie	146
e) V řízení nebylo možno pokračovat z důvodů uvedených ve zvláštním předpisu	147
f) Trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno a nastaly účinky zastavení trestního stíhání	147
(1) Výrok o zastavení trestního stíhání byl součástí rozhodnutí o narovnání	147
(2) Trestní stíhání bylo zastaveno z důvodů uvedených ve zvláštním předpisu	147
7. Typické příklady újem způsobených výkonem vazby, trestu odnětí svobody či ochranného opatření	148
a) Skutečná škoda	148
b) Ušlý zisk	149
c) Nemajetková újma způsobená vazbou a způsoby jejího odškodnění	154
d) Újma na zdraví	157
8. Typické příklady újem způsobených trestním stíháním	157
a) Ušlý zisk	157
b) Náklady obhajoby	157
c) Nemajetková újma	162
(1) Povaha trestní věci	162
(2) Délka trestního řízení	163
(3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby	163
d) Forma a výše zadostiučinění v případě nemajetkové újmy vzniklé nedůvodným trestním stíháním	166
9. Újma způsobená přestupkovým řízením	169

Kapitola 6. Nesprávný úřední postup	171
1. Rozdíl mezi odpovědností z titulu nezákonného rozhodnutí a z titulu nesprávného úředního postupu	171
2. Neomezená aktivní legitimace v případech odpovědnosti z titulu nesprávného úředního postupu	171
3. Pojem nesprávného úředního postupu	172
4. Porušení legitimního očekávání jako nesprávný úřední postup	174
5. Pokud orgán výkonu veřejné moci něco může, znamená to, že musí?	177
6. Příklady nesprávného úředního postupu	177
a) Celní úřad – poškození zajištěné věci	177
b) Česká národní banka – devizová kontrola	178
c) Česká obchodní inspekce – zveřejnění nesprávných údajů o kontrole	179
d) Evidence osoby v materiálech Státní bezpečnosti	179
e) Exekuce	179
(1) Exekuce – informování povinného o chystané exekuci soudem	179
(2) Exekuce – nepřevzetí sepsané movité věci do úschovy	180
(3) Exekuce – nevyplacení vymoženého plnění exekutorem	180
(4) Exekuce – převzetí plnění exekutorem před nařízením exekuce	180
(5) Exekuce – převzetí vymáhaného plnění exekutorem od třetí osoby	182
(6) Exekuce – soupis movitých věcí a náklady řízení o vylučovací žalobě	182
(7) Exekuce – splnění povinnosti povinného plněním k rukám exekutora	185
(8) Exekuce – vyplacení peněžitého plnění poskytnutého exekutorovi za účelem odvrácení exekuce	186
(9) Exekuce – zkoumání zdravotního stavu vyklízených osob <i>ex officio</i>	186
f) Finanční úřad	186
(1) Finanční úřad – dražba věci, která nebyla ve vlastnictví daňového dlužníka	186
(2) Finanční úřad – nerespektování pokynu plátce ohledně toho, kam mu má být vrácen nadměrný odpočet DPH 1	187
(3) Finanční úřad – nerespektování pokynu plátce ohledně toho, kam mu má být vrácen nadměrný odpočet DPH 2	188
(4) Finanční úřad – stanovení základu daně po udělení souhlasu s ukončením činnosti daňového subjektu	189
g) Katastrální úřad	190

(1)	Katastrální úřad – duplicitní zápis vlastnického práva v katastru nemovitostí.....	190
(2)	Katastrální úřad – nevyznačení zástavního práva v katastru nemovitostí.....	190
(3)	Katastrální úřad – pozdní zapsání poznámky do katastru nemovitostí	191
h)	Konkursní řízení	191
(1)	Konkurs – nedostatečný majetek v konkursní podstatě.....	191
(2)	Konkurs – stát neodpovídá za škodu způsobenou správcem konkursní podstaty	192
(3)	Konkurs – udělení souhlasu se zpeněžením majetku až po podání návrhu na nucené vyrovnání	195
(4)	Konkurs – zanedbání dohledu soudem nad postupem správce konkursní podstaty 1	197
(5)	Konkurs – zanedbání dohledu soudem nad postupem správce konkursní podstaty 2	197
i)	Ministerstvo financí.....	199
(1)	Ministerstvo financí – dohled nad investičními společnostmi 1	199
(2)	Ministerstvo financí – dohled nad investičními společnostmi 2	199
(3)	Ministerstvo financí – dohled nad investičními společnostmi 3	200
(4)	Ministerstvo financí – dohled nad investičními společnostmi 4	200
j)	Nesprávné vyznačení doložky právní moci	202
(1)	Nesprávné vyznačení doložky právní moci a veřejná dražba	202
(2)	Nesprávné vyznačení doložky právní moci na exekučním titulu, který však nebyl zrušen	202
(3)	Nesprávné vyznačení doložky právní moci na platebním rozkazu, který nebyl doručen.....	203
(4)	Nesprávné vyznačení doložky právní moci na usnesení o přiklepu a opakované vydražení těže nemovitosti	204
k)	Nezajištění parametrů vodní cesty	207
l)	Nezajištění splavnosti vodního toku	207
m)	Notář	207
(1)	Odpovědnost státu za činnost státního notářství Slovenské socialistické republiky	207
(2)	Průtahy v dědickém řízení a nezahrnutí věcí do soupisu	207
(3)	Odpovědnost za obsahovou stránku právního úkonu v notářském zápisu.....	208
(4)	Nepoučení o nebezpečí neúčinnosti právního úkonu, resp. jednání notářem	208
(5)	Rozdíl mezi notářským zápisem a osvědčením.....	209

(6)	Okamžik vzniku škody v důsledku nevykonatelnosti notářského zápisu	210
(7)	Příčinná souvislost mezi vadou notářského zápisu a škodou	210
(8)	Přisouzení majetku zůstavitele někomu jinému než dědici	211
n)	Orgány krizového řízení – podání informací o hrozící povodni	211
o)	Policie	213
(1)	Policie – informování sdělovacích prostředků a zásah do presumpce nevinny	213
(2)	Policie – neodhalení pozměněného výrobního čísla osobního vozidla a jeho zanesení do technického průkazu	214
(3)	Policie – neposkytnutí ochrany majetku 1	214
(4)	Policie – limity povinnosti policie poskytnout ochranu majetku 2	215
(5)	Policie – nepoužitelnost důkazů shromážděných při prověřování trestné činnosti v občanskoprávním sporu	216
(6)	Policie – nevydání nebo neodnětí věci v držení podezřelého	217
(7)	Policie – odpovědnost za jednání osoby prokazující se nesprávně vydaným technickým průkazem	217
(8)	Policie – opožděné vrácení směnky a promlčení práv z ní	217
(9)	Policie – pochybení v řízení před odložením věci	217
(10)	Policie – postup při přihlašování vozidla k provozu	218
(11)	Policie – poškození nebo ztráta zajištěné věci a nárok na náhradu škody osoby, která nebyla jejím vlastníkem	219
(12)	Policie – poškození směnky	219
(13)	Policie – řízení o přestupku neskončilo zjištěním viníka	220
(14)	Policie – zásada přiměřenosti a zdrženlivosti policejního zásahu a zásada iniciativy	221
(15)	Policie – zkáza věcí odňatých obviněnému	223
(16)	Policie – ztráta spisu v přestupkovém řízení	224
p)	Porušení oznamovací povinnosti orgánem veřejné moci	224
q)	Rejstřík trestů – vydání výpisu nebo opisu s nesprávnými údaji	224
r)	Sociální zabezpečení	225
(1)	Sociální zabezpečení – nerozhodnutí o přiznání důchodu	225
(2)	Sociální zabezpečení – vadně splněná poučovací povinnost 1	226
(3)	Sociální zabezpečení – vadně splněná poučovací povinnost 2	227
s)	Soudy	227

(1)	Soudy – sdělení předběžného právního názoru, který se ukáže být chybným	227
(2)	Soudy – neumožnění složení slibu přisedícího předsedou soudu.....	228
(3)	Soudy – vydání věci ze soudní úschovy, aniž by o tom bylo pravomocně rozhodnuto	228
(4)	Soudy – nevydání rozhodnutí o záloze na odměnu advokáta	230
t)	Státní zastupitelství – odložení podání	230
u)	Stavební úřad	232
(1)	Stavební úřad – nesprávné vyjádření o souladu záměru s územním plánem obce.....	232
(2)	Stavební úřad – nesprávné vyznačení doložky právní moci na stavebním povolení a marně vynaložené náklady na stavbu.....	233
(3)	Stavební úřad – nesprávné vyznačení doložky právní moci na stavebním povolení a ušlý zisk ze zamýšleného pronájmu.....	233
(4)	Stavební úřad – odstranění nepovolené stavby.....	234
(5)	Stavební úřad – opakované zrušení nepravomocných rozhodnutí.....	235
v)	Ústavní soud – nesprávný úřední postup	236
w)	Vazba – nezajištění majetku vazebně stíhaného	236
x)	Vězeňská služba	237
(1)	Vězeňská služba – nezajištění zdravotní péče a nepřijetí preventivních opatření k ochraně života a zdraví	237
(2)	Vězeňská služba – zákaz nelidského a ponižujícího zacházení.....	240
y)	Vidimace provedená bez náležité obezřetnosti.....	243
z)	Výkon rozhodnutí.....	246
(1)	Výkon rozhodnutí – pokračování ve výkonu rozhodnutí po prohlášení konkursu	246
(2)	Výkon rozhodnutí – omyl v osobě povinného	248
(3)	Výkon rozhodnutí – poškození vyklíčené věci.....	248
za)	Vystavení duplikátu rodného listu a následně občanského průkazu jiné osobě.....	248
zb)	Zásah do tělesné integrity a soukromí.....	249

Kapitola 7. Nepřiměřená délka řízení a průtahy jako příčina vzniku újmy a její odškodnění .....

1.	Nepřiměřená délka soudních řízení a těch správních řízení, která společně se soudním řízením spadají do působnosti čl. 6 odst. 1 EÚLP a náhrada nemajetkové újmy jejich nepřiměřenou délkou způsobené.....	253
a)	Odpovědnost státu a územních samosprávných celků v samostatné působnosti za nemajetkovou újmu způsobenou protahovanými řízeními.....	253
b)	Průtahy vs. nepřiměřená délka řízení.....	262

c)	Povinnost učinit úkon vs. povinnost vydat rozhodnutí ve věci.....	262
d)	Účel odškodnění nemajetkové újmy způsobené porušením práva na přiměřenou délku řízení	263
e)	Celková délka řízení – začátek	266
f)	Celková délka řízení – konec	270
g)	Navazující a předcházející správní řízení	274
h)	Přerušeni řízení	278
i)	Souběžná řízení	279
j)	Posuzované řízení zatím neskončilo.....	280
k)	Opakované uplatnění nároku na odškodnění ve vztahu k další části téhož řízení.....	280
l)	Rozdělení rozhodné doby na dva úseky	282
m)	Kritéria rozhodná pro posouzení přiměřenosti délky řízení	282
	(1) Složitost řízení.....	282
	(2) Chování poškozeného	284
	(3) Postup orgánu veřejné moci.....	285
	(4) Význam řízení pro poškozeného.....	287
n)	Posouzení přiměřenosti délky řízení.....	295
o)	Presumpce vzniku nemajetkové újmy	296
p)	Odškodnění za porušení práva na přiměřenou délku řízení	298
	(1) Konstatování porušení práva	298
	(2) Odškodnění jinak, zejména omluvou, snížením trestu nebo zastavením trestního stíhání.....	299
	(3) Zadostiučinění v penězích	302
2.	Nemajetková újma způsobená průtahy ve správních řízeních, která nespádají pod čl. 6 odst. 1 EÚLP	308
a)	Identifikace správních řízení, která nespádají do působnosti čl. 6 odst. 1 EÚLP.....	308
b)	Nemajetková újma a správní řízení nespádající pod čl. 6 odst. 1 EÚLP	309
3.	Škoda způsobená průtahy v soudních a správních řízeních.....	310
a)	Podmínky odpovědnosti státu (územního samosprávného celku) za škodu způsobenou průtahy	310
b)	Příčinná souvislost v případech škody způsobené průtahy.....	312
4.	Škoda způsobená průtahem s provedením konkrétního úkonu.....	313
5.	Nemajetková újma způsobená průtahem s provedením konkrétního úkonu.....	315
a)	Prokázání existence nemajetkové újmy	315
b)	Forma a výše přiměřeného zadostiučinění.....	316

Kapitola 8. Újma způsobená legislativní činností a nezrušeným rozhodnutím soudu .....

1.	Odpovědnost státu za újmu způsobenou legislativní činností podle českého práva	319
----	--	-----

2. Odpovědnost státu za újmu způsobenou legislativní činností podle práva Evropské unie	320
3. Odpovědnost státu za újmu způsobenou porušením práva Evropské unie rozhodnutím, proti kterému není přípustný opravný prostředek	322
4. Základ odpovědnosti státu v porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod	325
Kapitola 9. Promlčení	326
1. Promlčení nároku na náhradu škody obecně.....	326
2. Počátek běhu subjektivní promlčecí doby v případě škody nebo nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím	330
3. Objektivní promlčecí doba pro případ škody způsobené nezákonným rozhodnutím	333
4. Promlčení náhrady škody způsobené rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření.....	337
5. Promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy	338
6. Subjektivní promlčecí lhůta u nároku na náhradu nemajetkové újmy	339
7. Objektivní promlčecí lhůta u nároku na náhradu nemajetkové újmy	340
8. Modifikace konce běhu promlčecí lhůty v případě újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení nebo prodlžením s učiněním úkonu	340
9. Výjimka z počátku běhu promlčecí lhůty.....	343
10. Stavení běhu promlčecí lhůty	344
a) Po dobu předběžného projednání.....	344
b) Po dobu řízení o ochranu před nezákonným zásahem před správním soudem.....	345
c) Po dobu soudního vymáhání nároku.....	345
11. Námitka promlčení a dobré mravy (zásah vyšší moci).....	347
Kapitola 10. Předběžné projednání nároku	349
1. Účel předběžného projednání a následky jeho absence	349
2. Začátek a konec předběžného projednání.....	350
3. Na který úřad se obrátit?.....	351
Kapitola 11. Uplatnění nároku proti státu žalobou k soudu	355
1. Ke kterému soudu lze žalobu proti státu podat	355
2. Označení účastníků	356
a) Označení žalobce	356
b) Označení žalovaného	357
(1) Označení státu nebo územního samosprávného celku	358
(2) Označení organizační složky státu	360
3. Vylíčení rozhodných skutečností.....	362
4. Uvedení, čeho se žalobce domáhá	364
a) Více nároků se samostatným skutkovým základem.....	364